

רונו בר

השבוע, אולי ממש ברגע זה, מתכנסים להם ההורים הבוכיים בבית-המישפט כי חיפה. שלמה סומך, נהג הקטר ואישתו, יית ישובו על הספסל וימתינו לפסק-הדין. ארבע שנים אחרי העצירה שלא נגמרה עומד מישוהו לשלם את המחיר. גם אם יחליט השופט שסומך זכאי, לא יוחזרו לו ארבע השנים האבודות. את הילדים אפילו הרב פרץ כבר לא יוכל להחזיר.

מי באמת אשם? האם זה חשוב? שמועות מסתובבות בפתח-חיתקוה על סיאנסים שנערכו להעלאת רוחות ההרוגים. כאחד מהם, טוענים עדידי-איה, אף הודתה הנהגת כאשמה.

בימים הראשונים אחרי התאונה נערך ליג' פומבי לנהגת רות דוידוב. בכל ספריי היוכרו, בכל האזכרות מרובות על 21 הרוגים. ההרוגה ה-22, נהגת האוטובוס, אינה מוזכרת. דינה ילין: "מבחינה גיונית אני יודעת שזה לא בסדר מה שעשינו. היינו צריכים לאזכר גם אותה, אבל מבחינה ריגשית אני פשוט כועסת עליה. לא יכולה להזכיר". לרדת תגית סופר זהו מישוגה. "גם היא קורבן".

האם המישפחות השכולות רוצות את ראית תמורת חיי הילדים? המישפחות טוענות שלא.

יהודה שחר: "תראה, הנהג המיסכן הזה באמת לא מעניין אותי. יתנו לו שלושה חודשים בעבודות מינהליות, וזהו. לא יחזיר לי את הילדים, אני רק מקווה שהשופט יתייחס בפסק-הדין לכל הדברים החמורים מאוד שהתגלו במישפט".

אהרון אגמון: "נדהמנו לראות שגם האטון שלנו לא היוז לגורמים המוסמכים. הם לא הודרו לתקן את המעוות. התברר לנו שבכך בחישראל נותנים לנהג בן 61 לנהוג רכבת בת 800 נוסעים במהירות גבוהה. לא די בכך שאחרי התאונה לא העבירו את כל הנהגים מיבחרת-גובה, אלא שמייד לאחריה החזירו את סומך לפסים".

במשך המישפט התגלו לנו דברים מדהימים. התברר לנו שעל כל עצירת-חירום במה לך נסיעה מורידים לנהגיה-רכב מהפרמיות, כך שלא כדאי לו לבלום. שחר: "רק בכסף שהנצא על עורכי-דין במישפט הזה היה אפשר לעשות הרבה. פעם אחת כמעט התפרצתי. זה היה כשעורכי-הדין וייסגלס הבהיר שאי-אפשר לעצור את הרכב בת יותר מדי עצירות-חירום, כי הדבר שוחק את גלגלי הרכבת".

כבר נכתבו. אז למי היה איכפת להפריע קצת, ולהוציא על המורים את כל הכעס המצטבר. לקחו אותנו לטיול סוף-שנה בתל-אביב. גם את בתי-ספר ברנו לקחו לטיול. מורשת יהודית או "בני-מצווה", כפי שזה מכונה בעגה הפדגוגית. 12 כיתות ז' מברנו פוצלו לשלושה ראשים. המסלול, שהסתיים בבית כנסת עתיק בצפון, כלל גם ביקור בשמורת הבונים וסיוור מודרך בחלקו הדרומי של הכרמל.

דינה ילין, המנהלת, שמרה תמיד על כמה כללים חינוכיים, ובתור מנהלת בית-הספר באה להיפרד מכל אוטובוס בנפרד. היה בלאגן. כיתות עלו על אוטובוסים שלא יועדו להם. 6' תפסה מקום באוטובוס של 12' ו' הוכרחה לרדת מהאוטובוס. 12' איכלסו אותו במהירות.

אחרי שכירכה אותם לשלום, הוסיפה דינה ילין: "תראו איזה כיף לכם, נתנו לכם נהגת". היא זוכרת את רעמת-השיער של הנהגת ואת תנוחת השכיבה שלה על ההגה לפני היציאה. יואל אהרון, מורה לשל"ח שהצטרף באותו יום כמלווה לטיול: "אני זוכר שהרשיתי לעצמי להתנמנם באותו רגע. שתי דקות לפני הכניסה לשמורה עקף אותנו האוטובוס של 12'. הבנתי שהמורה שלהם יודעת את הדרך. איכרתי אותה. בעבר גם היא היתה

ורק אני רץ כמו משוגע. מהצורה של האוטובוס, והמרחק שבו הוא נחת מהכביש, הבנתי את גודל האסון.

"דבר ראשון ניגשתי לאוטובוס. גיליתי את הנהגת גוססת. עשיתי לה הנשמה, אבל זה לא עזר. חתיכה של פח התחילה לבעור בגלל הסולר שנשפך מהאוטובוס. כיביתי אותה. כל האוויר היה ספוג ריח של סולר ושריפה. התחלתי בטיפול מעשי. אני חושב שרק אחר-כך קלטתי את מה שראיתי. זה היה הד מחזה הנורא בחיי. ברדיו של 20 מטר ממקום התאונה היה כל השטח מכוסה בדמם של נפגעים".

הודיעו

שאתי מתה

פתחת-קוה השבוע. שלושה ימים של ראיונות. שלושה ימים קשים, הרבה מראיינים שטופי-דמעות וטראומה עירונית הרודפת עדיין את העיר. אותו היום, ה'11 ביוני, איחד את מאות ההורים לתלמידי כיתות ז' בבית-ספר ברנו. הם חיכו לילדים שלהם שיחזרו. כמו כל ההורים. כשהגיעו הידיעות הראשונות, באמצעות המיבוקים של נלי צה"ל, התעורר אצלם, כמו אצל ההורים בקרית ביאליק, צל ראשון של

המונהלת בעצם די הרוויחה מכל העניין. פתאום קיבלה פירסום



תלמידה חגית סופר



השבוע באזכרה

לעולם לא נסלח לרב פרץ. לא נסגור איתו חשבון עד

ראגה. אמא שלי קיבלה את הילד שלה חזרה, והם שם, מאות ההורים הממתנים, קיבלו רק הודעה קצרה מהחמ"ל, שהוקם בבית-הספר. "אנא בואו לחטיבה". הם הקיפו את בית-הספר, המונים, לא יודעים, בנכיים. יואל היה הראשון שחזר מאיוור עקרה מהחמ"ל. לא היו עצים והיינו בדיוק האוטובוס מאחוריהם. הקטר התקרב במהירות והאוטובוס כמעט עבר. זה הלך כמו ב-SLOW MOTION. PICTURE. בשניה האחרונה לפני שהס"פיק לחצות האוטובוס נפגע. בתחילה הקטר גילגל אותו ואחר-כך העיף אותו באוויר כמו קרטון. חטפתי את תיק העזרה-ראשונה והוריתי לנהג לנסוע לאחור ולהוריד את הילדים כדשא, מחוץ לטווח-ראייה. ירדתי מהאוטובוס והתחלתי לרוץ. רק אז הרכבת נעצרה. ופתאום היה שקט, דומיית-מתים. אף אחד לא נאנח או צעק. הרכבת היתה שקטה לחלוטין, קרטון.

מריכת-של"ח. ממש נרדמתי. מה שהעיר אותי היה צופר ארוך ומתמשך של קטר. קפצתי. אתה צריך להבין, כל השטח היה פרוס לפנינו. לא היו עצים והיינו בדיוק האוטובוס מאחוריהם. הקטר התקרב במהירות והאוטובוס כמעט עבר. זה הלך כמו ב-SLOW MOTION. PICTURE. בשניה האחרונה לפני שהס"פיק לחצות האוטובוס נפגע. בתחילה הקטר גילגל אותו ואחר-כך העיף אותו באוויר כמו קרטון. חטפתי את תיק העזרה-ראשונה והוריתי לנהג לנסוע לאחור ולהוריד את הילדים כדשא, מחוץ לטווח-ראייה. ירדתי מהאוטובוס והתחלתי לרוץ. רק אז הרכבת נעצרה. ופתאום היה שקט, דומיית-מתים. אף אחד לא נאנח או צעק. הרכבת היתה שקטה לחלוטין, קרטון.

ביום השני לפני שבועיים התחילו להקים מחסום בצומת הבונים. הצופר נשמע מרחוק, הולך ומתקרב. הרכבת, היוצאת ב-9.00 מ' תל-אביב הגיעה בדיוק ב-9.40, כמו בכל יום ב-50 השנים האחרונות.

סוכריות וחטיפים

לפני ארבע שנים, באותו היום, יצאנו גם אנחנו לטיול. כיתה ז' מבית-הספר אורט ביאליק באחת הפרובינציות ליד חיפה. אחר כך השנו שותפות גורל עם הכיתה של בתי-ספר ברנו. שיצאה את פתח-חיתקוה באותן שעות. גם אנחנו יצאנו עם מצב-רוח של סוף-שנה, עם סוכריות וחטיפים לסוגיהם. התעוררות

סומך, נהג הקטר, נשאר בחיים. בתחילה נחשב סומך, תושב קריית-ביאליק, לנקי מכל חשד, אולם עדויות חדשות שהצטברו, ואולי גם הרצון למצוא אשם, שגם נמצא בין החיים, גרמו להבאתו לדין. פיענוח הקופסה השחורה וצילום של אחד מנוסעי הרכבת הראה שהבלימה החלה זמן רב אחרי הרגע המשוער. מאז נסחב המישפט זמן רב. רכבת-ישראל מינתה את עורכי-הדין דב וייסגלס להגן על סומך. כיום החמישי שעבר, בדירה צנועה מאוד על הכביש הראשי עכר-חיפה, הסכימה אישתו של סומך לשוחח. היא דיברה על המתח והעיפות הרבה שבה נתון בעלה זה זמן רב. השכנים ידעו לספר על השכירה האטיית של סומך, שהפך מאיש מאושר, המתפרנס בכבוד, לשכר-כלי של ישיבות מישפחות.